

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus

NOF OA
Postboks 1041 Sentrum
0104 OSLO
Org.nr. 975 615 308

Oslo kommune
Byrådsavdeling for finans
Rådhuset
0037 OSLO
postmottak@byr.oslo.kommune.no

leder@nofoa.no
Medlemsrelatert: medlem@nofoa.no
Økonomisk: kasserer@nofoa.no
Vernesaker: naturvernkontakt@nofoa.no
www.nofoa.no

Vår ref.: sak/460

Deres ref.: 2017/2435

Dato: Oslo, 3. juli 2017

Merknader til utkast til kommuneplan for Oslo, samfunnsdel med byutviklingsstrategi

NOF OA (Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus) viser til høringsbrev fra Byrådsavdeling for finans, der det framgår at byrådet har utarbeidet utkast til ny samfunnsdel av kommuneplanen. Dokumentet er sendt ut på høring.

Vi savner flere viktige elementer hvis målet om en grønnere by skal kunne nås. Først og fremst må biologisk mangfold gis høyere prioritet, slik at man unngår den type «parkifisering» som skjedde da Ekeberg skulptur- og kulturminnepark ble anlagt. Naturvernorganisasjonene bør tas mer inn som samarbeidspartner i den detaljerte planlegginga av parker, friområder og andre grøntarealer, og ved skjøtsel av områdene.

Innledning

Samfunnsdelen av kommuneplanen har som formål å angi retning, mål og strategier for langsiktige utfordringer, og skal vise byrådets og bystyrets prioriteringer for utvikling av kommunen fram mot 2040. Samfunnsdelen er også basis for arealdelen, som revideres seinere.

Byrådet ønsker å utvikle Oslo i en mer natur- og miljøvennlig retning, med vekt på bekkeåpninger, videreutvikling av parker, friområder og grøntdrag samt satsing på grønne tak og urban dyrking. Men med den store befolkningsveksten det legges opp til (900 000 innbyggere i 2040) blir det kamp om og stort press på arealene.

NOF OA forstår ikke hvorfor det skal være et mål at byen skal vokse så kraftig over så kort tid. En eventuell vekst i hovedstadsområdet må baseres på en helhetlig strategi der arealbruk, byutvikling og bolig/arbeidsmarked ses på tvers av fylkesgrensene. Vi savner en drøfting av dette, og der virkemidler for å dempe og fordele veksten foreslås. Dette er ikke tema i den reviderte samfunnsdelen, og er en stor svakhet ved dokumentet.

Nærmere om revidert samfunnsdel

NOF OA forstår ikke hvorfor det skal være et mål at byen skal vokse så kraftig over så kort tid. En eventuell vekst i hovedstadsområdet må baseres på en helhetlig strategi der arealbruk, byutvikling og bolig/arbeidsmarked ses på tvers av fylkesgrensene. Vi savner en drøfting av dette, og der virkemidler for å dempe og fordele veksten foreslås. Dette er ikke tema i den reviderte samfunnsdelen, og er en stor svakhet ved dokumentet.

Savner offensive, grønne mål

Det blir likevel for lite ambisiøst å «ta vare på friluftsinnteresser og naturverdier». NOF OA vil i den sammenheng vise til «Grøntplan for Oslo. Kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone», som var på offentlig høring høsten 2009. Deretter ble den våren 2010 sendt til politisk behandling, men ble liggende ubehandlet i Byrådsavdeling for byutvikling i fem år før deler av planen ble tatt inn i «Kommuneplan 2015: Oslo mot 2030 – Smart, trygg og grønn». Grøntplanen var ambisiøs, og foreslo opprettelse av en rekke nye parker og friområder samt konkret og målrettet utvikling av Oslos turvegsystem, grønne korridorer og elveåpninger. Byrådet bør blåse nytt liv i denne planen og sørge for at den blir oppdatert, videreutviklet og vedtatt, og deretter lagt til grunn for kommunens satsing på grønne verdier.

Økt biologisk mangfold for bedre fysisk og mental helse!

Med den planlagte fortettinga av byen har byrådet en glimrende mulighet til å vise omverdenen at det er fullt mulig å samtidig øke det biologiske mangfoldet. Vi mener derfor at målet om kun å bevare det biologiske mangfold er for dårlig.

Naturparker og økoparker i tette bymiljøer viser seg å være mer besøkt enn friserte parkanlegg. Jo mer kompleks rikdommen av planter er i en økopark, desto mer påvirkes vår helse i positiv retning. Det er viktig at slike områder ligger i nærmiljøet! Vi deler målet om å redusere bilbruken og få mest mulig av transporten over på gange, sykkel og kollektivtrafikk. Det å kunne gå gjennom en naturpark på vei til jobben har i mange forskningsrapporter vist seg å styrke både den mentale og sosiale helsen, samtidig som negative tilstander som depresjon, stress og høyt blodtrykk reduseres.

Oslo er ikke bare befolkningens by, men også levested for mange andre dyrearter. Dette må planen ta hensyn til, og det er ikke fordyrende å øke biomangfoldet. I Singapore har man anlagt en regnskogpark midt i byen. Stadig flere storbyer satser på «urban jungle», noe som i tillegg til de helsemessige fordelene også bidrar til økt luft- og vannkvalitet. Verdens første nasjonalpark i urbant miljø er Kungliga nationalstadsparken, også kalt Ekoparken, i Stockholm (etablert 1994).

I kontrast til hva som ble gjort på Ekeberg, noe som samtidig kan ses på som et avbøtende tiltak, foreslår vi at det anlegges en **urskogpark** i byen. Ekte urskog får man ikke før etter flere hundre år, men selv på kort tid vil man oppleve positive resultater og effekter.

Parallelt med langsiktige planer er det mange tiltak som vil gi øyeblikkelig resultat for å øke det biologiske mangfoldet. Åpner man en bekk bør det kun være sti langs den ene siden av bekken, og på motsatt side bør naturen få utvikle seg fritt. Det vil gi større insektproduksjon, noe som igjen gir grunnlag for mer fisk og amfibier, samt flere fuglearter og -individer. I all planlegging bør det inngå oppsetting av og vedlikehold av fuglekasser og flaggermuskasser. Vi foreslår å bygge svalehoteller i byen. Grønne tak må planlegges slik at det gir økt biomangfold. I urbant miljø er måker bedre som naturens renholdere enn rotter. Man bør derfor tilrettelegge for dette.

Styrt vekst

Selv om NOF OA er skeptisk til den befolkningsvekst det legges opp til, er det positivt at veksten primært skal skje ved transformering av gamle industri- og fabrikkområder og fortetting nær kollektivknutepunkter. Samtidig går vi mot å satse på Gjersrud-Stensrud som et nytt, stort utbyggsområde i sør. Det vil ødelegge et område som fram til nå har framstått som relativt urørt og med variert biologisk mangfold. Kommunen bør i stedet kreve at Jernbaneverket (nå Bane NOR) tilbakestill området til opprinnelig tilstand når Statens bruk av arealene til riggplass og deponi for tunnelmasser opphører.

Nærmere om byutviklingsstrategien

NOF OA støtter en byutvikling (kap. 4.1) som skal bidra til å videreutvikle og knytte sammen dagens blå og grønne strukturer. Som det påpekes er det viktig å styrke grønnstrukturen når byen skal vokse ved fortetting og transformasjon. Vi er også positive til å styrke Oslomarka som arena for naturopplevelser, friluftsliv og idrett samt tilrettelegging for rekreasjon i Markas randsoner, men dette må ikke gå på bekostning av det biologiske mangfoldet. Artsrike og tilnærmet urørte, intakte områder må sikres og bevares uten tilrettelegging.

NOF OA støtter forslaget om et grøntregnskap, som skal gi god oversikt over grøntområder og utvikling av grønnstrukturen i byggesonen. Vi kan skille med inngående kunnskap om fuglefaunaen i ulike deler av kommunen, både i og utenfor Marka, og bidrar gjerne med ytterligere og fortløpende kartlegging og kunnskapsoppdatering.

Vennlig hilsen

Håkan Billing
leder NOF OA